

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 190/3
Podgorica, 14.03.2018. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „**Media International Corporation**“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru radijskog programa „**Radio DRS**“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera mjera **jer je** u toku radijskog programa dana 05. februara 2018.g. u terminu od 14:00 do 16:00 časova:
 - a. propustio da komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno radiopromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i audio odvojenom od ostalih programskih sadržaja,
 - b. prekoračio trajanje oglašavanja, koje u programima komercijalnih emitera ne smije prelaziti 15% (devet minuta) po satu emitovanog programa,
 - c. u toku sponzorisanih emisija „Meteo izvještaj“, „Stanje na putevima“, „Bioproгноza“, „TV vodič“ i forme „Tema dana“ direktno podsticao na kupovinu ili iznajmljivanje roba i usluga sponzora tih sadržaja posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge i robe,
 - d. tokom dnevnog programa direktno podsticao na kupovinu ili iznajmljivanje roba i usluga sponzora programa posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge i robe.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije koja nije jasno prepoznatljiva (član 88 Zakona o elektronskim medijima) i emitovanja radiopromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i audio odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11)).
 - b. prekoračenja trajanja oglašavanja od preko 15% (devet minuta) po satu emitovanog programa (čl. 93 Zakona o elektronskim medijima i čl. 41 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c. neispunjavanja uslova da sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 st. 1 al. 2 Zakona o elektronskim medijima i čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „Media International Corporation“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „Radio DRS“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Media International Corporation“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru radijskog programa „Radio DRS“ i emisija „Meteo izvještaj“, „Stanje na putovima“, „Bioproгноza“ i „TV vodič“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „Radio DRS“ upozorenje zbog emitovanja radiopromocije, kao vida oglašavanja, koja nije bila prepoznatljiva i audio odvojena od ostalih programskih sadržaja, kao i zbog posebnog promotivnog upućivanja na robe ili usluge sponzora i prekoračenja trajanja oglašavanja“.

5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog radijskog programa „Radio DRS“, privrednog društva „Media International Corporation“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), uočeno je da je isti emitovao oglasne i sponzorisanе sadržaje u terminu od 14:00 do 16:00 sati (nalaz Sektora za monitoring broj 05-190 od 06.02.2018. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik) i izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-13.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-190/1 od 13.02.2018.g.).

Dana 23.02.2018. godine, emiter je dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog zahtjeva (akt broj 02-190/2 od 23.02.2018. godine), u kom se navodi da su „preduzeli mjere u cilju poštovanja Zakona i Pravilnika, a prije svega zaštite tržišta i jednakih uslova za sve radio stanice“.

Emiter je istakao da „od 16. februara uz sve blokove oglas ide džingl marketinga, uz radiopromociju ide najava i trajanje oglas svedeno je na 9 minuta po satu“.

Na kraju izjašnjenja navodi se da su „promijenili cjenovnik tako da više u ponudi sponzorstava nemaju spikerske identifikacije, tako da će emitovati samo ranije ugovorene oglasa zbog ugovornih obaveza, a za sve nove aranžmane važiće nova pravila“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- radio oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 Zakona).
- radiopromocija je oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 Pravilnika).
- članom 88 Zakona je propisano da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva.
- članom 37 st. 1 Pravilnika propisano je da radiopromocija mora biti lako prepoznatljiva i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojena od ostalih programskih sadržaja.
- članom 93 Zakona i članom 41 Pravilnika predviđeno je da u programima komercijalnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 15% (devet minuta) po satu emitovanog programa.
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom

audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviraju svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 Zakona).

- članom 95 st. 1 al. 2 Zakona i čl. 61 Pravilnika je propisano da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. U periodu od 14:00 do 15:00 sati dana 5. februara 2018. godine emitovane su oglasne poruke u sljedećim terminima: 14:01:03-14:01:38; 14:13:20-14:13:36; 14:16:55-14:20:21; 14:33:22-14:36:05; 14:52:02-14:55:20 (ukupno trajanje 10 minuta 18 sekundi). Oglasne poruke emitovane u navedenim terminima nijesu pravilno odvojene od programskog sadržaja korišćenjem odgovarajuće audio oznake (riječi ili zvučni element).

Takođe, u navedenom satu emitovan je programski sadržaj „Meteo izvještaj“, sponzorirani program označen na početku i na kraju emisije, koji kao takav ne bi smio direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjima na robu i usluge sponzora. Nakon oglasa sponzora, emitovanog u terminu od 14:02:21 do 14:02:48 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Za relaksaciju, odmor, ljepotu i zdravlje vas i vaše djece u Capital centru za vas se nalaze - 'The Capital fitness centar' i 'Smart Gym', dječji fitnes centar; 'Banya wellness i spa', 'Vlado beauty bar', 'Technogym'*(14:02:57-14:03:08).

U navedenom satu emitovan je i programski sadržaj „Stanje na putevima“, sponzorirani program označen na početku i na kraju emisije. Nakon oglasa sponzora, emitovanog u terminu od 14:03:10 do 14:03:25 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *U dječjim buticima 'City Moda Kids', Emporio Junior', i 'Sarabanda' od 50 do nevjerojatnih 70 odsto popusta vas čeka. 'City Moda Kids', 'Emporio Junior' i 'Sarabanda'* (14:03:40-14:03:49).

Takođe, u navedenom satu emitovan je i oglas prijatelja programa „Paradiso“. Nakon oglasa emitovanog u terminu od 14:11:51 do 14:12:11 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Zbog velikog interesovanja produžavamo akciju u svim 'Paradiso' radnjama do 8. februara. Na već snižene modele, obezbijedili smo vam dodatnih 10 odsto popusta na kompletnu zimsku kolekciju. Vaš 'Paradiso' d.o.o.* (14:12:12-14:12:25).

Emitovan je i programski sadržaj „Bioproгноza“, sponzorirani program označen na početku emisije. Nakon najave „Bioproгноze“, emitovan je oglas sponzora u terminu od 14:27:37 do 14:27:53 sati. Potom se voditelj uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Tvoje grlo je tvoja snaga - septolete 'Total', poručuje prijatelj Bioproгноze* (14:28:13-14:28:16).

Voditelj u navedenom satu poziva slušaoce da se uključe u „Temu dana“. Riječ je o formi koja je zamišljena tako da redakcija osmisli temu za određeni dan, često u formi pitanja, a slušaoci su pozvani da porukama šalju pijedloge, mišljenja, komentare. U naznačenom terminu, bilo je riječi o novom nazivu za BJR Makedoniju. Pozivajući slušaoce, voditelj napominje da je za najkreativniji odgovor predviđena nagrada - vaučer u iznosu od 50 eura za kupovinu goriva. Spominjući sponzora, on posebno promotivno upućuje na njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Sincommerce - lider na tržištu rezervnih djelova. Za kamione, kombije i prikolice. Pored Podgorice i Radanovića, od danas i u Baru na adresi Jovana Tomaševića br. 2. Kvalitet i garancija je naša obaveza. Vaše je da pitate, naše je da imamo – poručuju vam iz Sincommerce-a* (14:28:30-14:28:47).

Takođe, u navedenom satu emitovan je oglas sponzora dnevnog programa „Cenex Medical“. Nakon oglasa sponzora, emitovanog u terminu od 14:47:23 do 14:47:47 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Vaskularna hirurgija, ordinira specijalista*

vaskularne hirurgije dr Nikola Fatić. Za više informacija posjetite facebook stranicu Cenex Medical - 067 645 466 (14:47:49-14:48:03).

U navedenom satu emitovan je i programski sadržaj "TV vodič", označen kao sponzorisan program. Nakon oglasa emitovanog u terminu od 14:58:55 do 14:59:05 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *"Telemach vam donosi najbolji TV sadržaj. Uživajte u ekskluzivnim filmskim, sportskim, muzičkim i dječjim TV kanalima, poručuje prijatelj "TV vodiča" na Drugačijoj - kompanija Telemach"* (14:59:23-14:59:33).

Saglasno navedenom, ukupno oglašavanje u periodu od 14 do 15 sati iznosilo je **13 minuta i 27 sekundi**, čime je prekršena kvota dozvoljenog emitovanja oglasa na sat emitovanog programa.

2. U periodu od 15:00 do 16:00 sati dana 5. februara 2018. godine emitovane su oglasne poruke u sljedećim terminima: 15:03:10-15:03:41; 15:13:40-15:14:10; 15:18:00-15:20:37; 15:27:37-15:30:43; 15:46:25-15:49:13 (ukupno trajanje 9 minuta 32 sekunde). Oglasne poruke emitovane u navedenim terminima nijesu pravilno odvojene od programskog sadržaja korišćenjem odgovarajuće audio oznake (riječi ili zvučni element).

Takođe, u navedenom satu emitovan je programski sadržaj „Meteo izvještaj“, sponzorisan program označen na početku i na kraju emisije, koji kao takav ne bi smio direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjima na robu i usluge sponzora. Nakon oglasa sponzora, emitovane u terminu od 15:04:24 do 15:04:53 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Posjetite poslovnicu 'Uniq' osiguranja u centru Capital Plaza. Ostavite svoje odijelo u hemijskoj čistionici 'Poiar Clean'. Posjetite u pauzi vinariju 'Paduema'. Pronađite flašu finog vina za poklon dragoj osobi* (15:05:09-15:05:20).

U navedenom satu emitovan je i programski sadržaj „Stanje na putevima“, sponzorisan program označen na početku i na kraju emisije. Nakon oglasa sponzora, emitovanog u terminu od 15:05:22 do 15:05:36 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *U dječjim buticima 'City Moda Kids', Emporio Junior' i 'Sarabanda' od 50 do nevjerovatnih 70 odsto popusta vas čeka. 'City Moda Kids', 'Emporio Junior' i 'Sarabanda'* (15:05:59-15:06:08).

Takođe, u navedenom satu emitovan je i oglas prijatelja programa „Paradiso“. Nakon oglasa emitovanog u terminu od 15:13:40 do 15:14:10 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Zbog velikog interesovanja produžavamo akciju u svim 'Paradiso' radnjama do 8. februara. Na već snižene modele, obezbijedili smo vam dodatnih 10 odsto popusta na kompletnu zimsku kolekciju. U potpisu - vaš 'Paradiso' d.o.o.* (15:13:54-15:14:11).

Voditelj podsjeća na nagradu za najkreativniji odgovor na pitanje u okviru "Teme dana" i čita oglas sponzora: *Sincommerce - lider na tržištu rezervnih djelova za kamione, kombije i prikolice. Od danas i u Baru - Jovana Tomaševića br. 2. Vaše je da pitate, a naše je da imamo - poručuje Sincommerce* (15:14:41-15:14:53).

U navedenom satu emitovan je i programski sadržaj „Bioproгноza“, označen kao sponzorisan program. Nakon najave „Bioproгноze“, emitovan je oglas sponzora u terminu od 15:34:34 do 15:34:50 sati. Potom se voditelj uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Tvoje grio je tvoja snaga - septolete 'Total', poručuje prijatelj 'Bioproгноze' koju ste upravo čuli* (15:35:01-15:35:06).

Pozivajući slušaoce da učestvuju u programu i biraju novo ime za BJR Makedoniju, voditelj podsjeća na predviđenu nagradu na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *Vaučer od 50 eura naftnih*

derivata daruje Sincommerce, koji od danas posluje i u Baru, Jovana Tomaševića br. 2. (15:35:26-15:35:31).

Takođe, u navedenom satu emitovan je i oglas sponzora dnevnog programa „Cenex Medical“. Nakon oglasa sponzora, emitovanog u terminu od 15:42:15 do 15:42:39 sati, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija): *U novom 'Cenex Medical-u' lipoliza, alternativa hirurškoj liposukciji. Oblikujte svoje tijelo i lice. Za više informacija posjetite našu facebook stranicu, poručuje prijatelj dnevnog programa na Drugačijoj – 'Cenex Medical' i ostavlja vam broj telefona - 067 645 466 (15:42:41-15:42:57).*

Saglasno navedenom, ukupno oglašavanje u periodu od 15 do 16 sati iznosilo je **12 minuta i 40 sekundi**, čime je prekršena kvota dozvoljenog emitovanja oglasa na sat emitovanog programa.

3. Emiter je prekršio član 93 Zakona i član 41 Pravilnika, jer je ukupno oglašavanje u posmatranim djelovima programa trajalo duže od propisanih devet minuta po satu emitovanog programa, i to u periodu od 14:00 do 15:00 ukupno 10 minuta 18 sekundi, a u periodu od 15:00 do 16:00 sati ukupno 9 minuta 32 sekunde.
4. Saglasno Zakonu, član 95, sponzorisan program ne smije direktno podsticati na kupovinu ili posebno promotivno upućivati na proizvode sponzora. Dakle, kod sponzorstva, promocija sponzora (imena, robe, aktivnosti) je posredna i ograničena samo na identifikaciju, odnosno označavanje sponzora, koje mora biti primjereno. Ukoliko se tokom sponzorisanе emisije emituju oglasne poruke ili kojima se preporučuju roba ili usluga sponzora, odnosno vrši promocija aktivnosti sponzora, na takve poruke se primenjuju sva pravila koja inače važe za oglašavanje. Navedeno znači da ukoliko voditelj preuzima ulogu promotera određenih proizvoda/usluga sponzora ili se tokom trajanja emisije ističu unutar programa (uključivanjem ili pominjanjem) proizvodi, usluge ili trgovinski znak sponzora, ovakvo preporučivanje se smatra radiopromocijom.
5. Prilikom emitovanja sponzorisanih sadržaja „Meteo izvještaj“, „Stanje na putevima“, „Bioproгноza“ i „TV vodič“, nakon emitovanja oglasa sponzora, voditelj se uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija), čime je emiter prekršio član 95 Zakona i čl. 61 Pravilnika. Pored toga, emiter je posebno promotivno upućivao na usluge sponzora u okviru „Teme dana“, spominjući sponzora ove forme programa (kompanija za prodaju rezervnih djelova „Sincommerce“ d.o.o. Podgorica). Isto kršenje emiter je učinio tokom dnevnog programa, kada se nakon emitovanja oglasa sponzora dnevnog programa (zdravstvena ustanova „Cenex Medical“) i prijatelja programa (radnja „Paradiso“) voditelj uključuje u program na način da promotivno upućuje na sponzore i njihove usluge i robe, što nije označeno kao oglasni sadržaj (radiopromocija).

Može se zaključiti da je emiter emitovanjem predmetnih sadržaja prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da radiopromocija (kao vid oglašavanja) mora biti lako prepoznatljiva i audio odvojena od ostalih programskih sadržaja, bez obzira da li se pruža sa ili bez naknade, propisanog trajanja oglašavanja po satu emitovanja, kao i da sponzorisan programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-13 od 21.07.2011. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter objavljivanjem programskog sadržaja prekršio čl. 88, 93 i 95 st. 1 al. 2 Zakona i čl. 37 st. 1, 41 i 61 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Radio DRS“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za

emitovanje. Prilikom izricanja mjere Agencija je imala u vidu, kako obim i strukturu uočenih nepravilnosti, tako i pokazanu spremnost emitera da iste otkloni u što kraćem roku.

Privrednom društvu "Media International Corporation" d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo "Media International Corporation" d.o.o.
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Belić Džafić

